

SAVARIA ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY

a 10. évfolyam számára

2018-2019. TANÉV

ISKOLAI FORDULÓ

2019. január 10. 14.00 – 16.00

Kedves Versenyző! Válaszait olvashatóan írja le!

A versenyző neve:

Hiba esetén egyértelműen - egy áthúzással - javítson!

A versenyző iskolája:

A feladatsorban szereplő források hivatkozásai az értékelési útmutatóban találhatóak!

Maximum: 100 pont

Elért pontszám:

A javítótanár aláírása:

1. **Rendezze** időrendi sorrendbe! **Írja** a megfelelő sorszámot az esemény elé (a legkorábbival kezdje)!

___ Az első triumviratus létrehozása, ___ Miltiádész győzelmet arat Marathónnál, ___ A kereszténység államvallás lesz, ___ Diocletianus bevezeti a tetrarchiát, ___ actiumi csata **1 pont**

2. **Oldja meg** a feladatokat!

a) **Mivel** utazna az ókori (Pannóniában) Savariából Aquincumba? **1 pont**

b) **Keretezze be** azt a két öltözetet, amit elcsomagolna az útra!

tóga, khiton, kaftán, tunica (0,5+0,5) **1 pont**

c) **Mit** tekintene meg Aquincumban? **1 pont**

d) **Húzza alá** azt a két ételt, amit az ókori Rómában ehetne!

paradicsomos sült, kása, paprikás csirke, vegyes haltál (0,5+0,5) **1 pont**

3. **Válaszoljon** a képhez kapcsolódó kérdésekre!

a) **Melyik** történelmi korhoz kapcsolható az alkotás? **1 pont**

b) **Milyen** eseményhez? **1 pont**

c) **Hogyan** kapcsolható az eseményhez a négyes szám? **1 pont**

d) **Kinek** az alkotása a szobor? **Húzza alá** a választ! Pheidiasz, Müron, Themisztoklész **1 pont**

4. **Nevezze meg** a képeken látható oszlopfőket! **3 pont**

a)		_____
b)		_____
c)		_____

5. **Foglalja össze** Szolón jelentőségét a görög történelemben a források és ismeretei alapján (a-d)! **4 pont**

„Annyi jogot juttattam a népnek, amennyi elég volt,
s kellő megbecsülést: súlya se sok, se kevés.

S óvtam a polcon ülőt meg a kincseiért irigyeltet,
hogy soha szégyenfolt szennye ne érje fejét.” (Szolón)

„Bevezette a polgárok vagyonbecslését. Az első csoportba sorolta azokat, akiknek szilárd termék és cseppfolyósból összesen 500 mérőjük terem...” (Plutarkhosz: Párhuzamos életrajzok, Kr. u. I. sz.)

6. **Csoportosítsa** vallásonként a jellemzőket! **Írja be** a megfelelő oszlopba a vallásra jellemző adat betűjelét!

13 pont

(ókori) római vallás	zsidó vallás	iszlám vallás	nyugati keresztény/katolikus vallás	keresztény/görögkeleti vallás

- a) Az egyház vezetője a pápa.
- b) Monte Cassinoban kidolgozta Szent Benedek a szerzetesi regulát.
- c) Janus a kezdet és a vég istene.
- d) Szent könyvük az Ószövetség.
- e) Kötelező alamizsnaosztás a szegények támogatására (zakat).
- f) Szertartásuk nyelve görög, a később alakult egyházaiknál a nemzeti nyelv.
- g) Kovásztalan kenyeret (ostyát) vettek magukhoz a hívek áldozáskor.
- h) Törvényeket (a tízparancsolatot) adott Jahve a népének.
- i) A bölcsesség istene Minerva.
- j) A böjt ideje a Ramadán hónap.
- k) Az egyház élén a konstantinápolyi pátriárka áll.

l)

m)

7. **Írja** a mondat elé annak a forrásnak a sorszámát, amely bizonyítja az állítást!

2 pont

a) _____ **A céhek különböző módszerekkel korlátozták a termelést.**

1. „Az egész királyság területén csak egyféle mértéke legyen a bornak, a sörnek, a gabonának...”
2. „Megadjuk Márton soltésznak és örököseinek azt a jogot, hogy szabadon építsen malmot, mészárszéket...”
3. „Takácmester nem tarthat szövőszéket házán kívül fiai, testvérei vagy unokaöccsei számára.”

b) _____ **A városok rendelkeztek önkormányzati jogokkal.**

1. „A váralján élő lakosok mindegyike segítse a másikat belátása szerint.”
2. „A kommuna tagjai közül tizenhárom előljárót kell választani, s e tanácsbeliek, valamint a tanácsbeli esküdtek javaslatai szerint egy vagy két előljárót kell választani.”(Fülöp Ágost 1182-ben megerősíti a kommuna 1099-ben szerzett jogait)
3. „Először is meg kell jegyezni azokról a kofákról, akiket gyümölcsös kofáknak néznek, hogy szám szerint kilencen legyenek, ebből kétharmad német, a harmadik harmad magyar.” (Részletek a budai jogkönyvből)

8. **Írja be** az alábbi táblázat első sorába az alább megadott történelmi személyek nevét időrendi sorrendben balról jobbra haladva! **(a) Figyelem! Egy név nem illik a sorba, azt ne sorolja be!** **12 pont**

I. Károly (Károly Róbert), III. Ince, IV. Béla, Szent László, Nagy Lajos, II. András, I.(Szent) István,

Írja be az alábbi adatok betűjelét a táblázatba a megfelelő történelmi személy neve alá!

- b) Bevezette a kapudót.
- c) Kialakította a nyugati típusú (latin nyelvű) egyházszervezetet.
- d) Kiadta az Aranybullát.
- e) Szigorú törvényeket hozott a magántulajdon védelmében.
- f) Meghódította Horvátországot.
- g) A tatárjárás után újjáépítette az országot. Második honalapítónak is nevezzük.
- h) A feltehetően Szilveszter pápától kapott koronával koronázták meg Esztergomban.
- i) Az általa 1351-ben kiadott törvényekben fogalmazták meg „az egy és ugyanazon nemesi szabadság” elvét
- j) Megállapodott a Bécset elkerülő kereskedelmi útvonal megnyitásáról a lengyel és a cseh uralkodóval.

k) **Kinek** a nevét nem illesztette a táblázatba? _____

l) **Indokolja** választását! _____

9. **Egészítse ki** a táblázatot a hiányzó évszámokkal! **Írja be** az évszám mellé a hozzátartozó név betűjelét is! **8 pont**

A) I. Murád	B) Constantinus	C) Antonius	D) Timur Lenk
E) Hunyadi János	F) Nagy Károly	G) Leónidasz	H) Géza fejedelem

Esemény	Évszám	Betűjel
A Thermopülai-szorosnál hősként védte katonáival hazáját.	a)	
A második triumviratus megalakul Octavianus vezetésével.	b)	
A milánói rendelet biztosította a keresztények szabad vallásgyakorlatát.	c)	
Kis Pippin fiát Rómában a pápa császárrá koronázta.	d)	
Legyőzte Rigómezőnél a szerbeket.	e)	
Tatár csapatainak az élén Ankaránál győzelmet aratott az oszmánok felett.	f)	
Követeket küldött Quedlinburgba I.(Nagy) Ottóhoz. Hittérítőket kért.	g)	
Megvédte Nándorfehérvárt a törökök ostromától.	h)	

10. **Mi** a közös a felsoroltakban? **Írja a szöveg utáni vonalra!****5 pont**

- a) Dionüszosz, Szophoklész, kar (kórus) _____
- b) Szókratész, Platón, Arisztotelész _____
- c) naptárreform, aranypénz veretése, veteránok letelepítése _____
- d) erő, bátorság, hűség, a gyengék védelmezése _____
- e) Kazár Kaganátus, Levédia, Etelköz _____

11. **Húzza alá** a sorba nem illő elemet! **Indokolja** röviden választását!**4 pont**

- a) majordomus, consul, grafio

Indoklás: _____

- b) domonkosok, bencések, ferencesek

Indoklása: _____

- c) korona, fémmel megerősített pajzs, országalma

Indoklása: _____

- d) kehidai oklevél, Képes Krónika, Aranybulla

Indoklása: _____

12. **Azonosítsa** a történelmi fogalmakat a rövid meghatározás segítségével!**3 pont**

Meghatározás	Történelmi fogalom
Olyan földterület, amelyet szántás után egy évig bevetetlenül hagynak.	a)
A magyarok zsákmányszerző hadjárata a IX-X. században.	b)
Az oszmán / török hadsereg könnyűlovas katonája.	c)

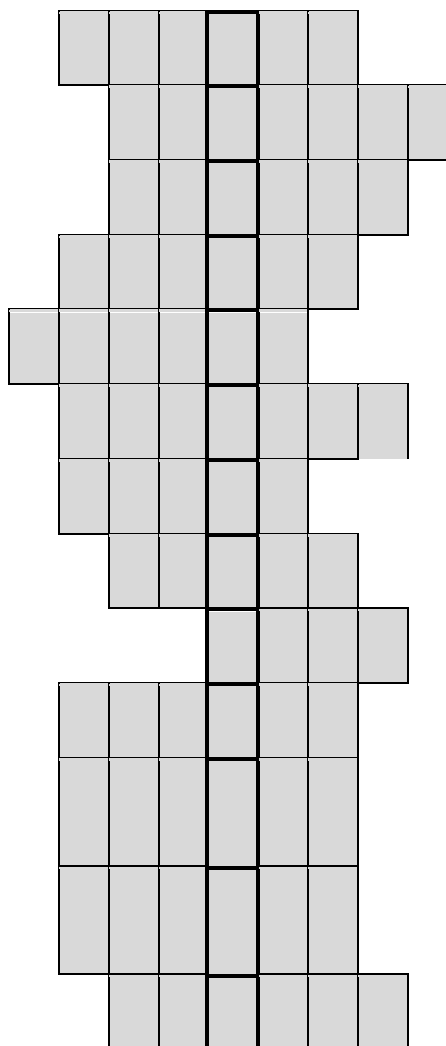
13. **Ki** mondhatta volna? **Írja be** a jobb oldali oszlopba a történelmi személyek nevét! **Figyeljen** a helyesírássra!**7 pont**

Meghatározás	A személy neve
„Létrehoztam a Corpus Juris Civilist 529-ben.”	a)
„Megállítottam a magyarokat 933-ban Merseburgnál.”	b)
„A lányomat férjhez adtam a litván fejedelemhez, Jagelló Ulászlóhoz”	c)
„Létrehoztuk az új cirill ábécét.”	d)
„Bajor hercegnőként feleségül mentem a magyarok fejedelméhez.”	e)
„Bevezettem a telekkatonaság rendszerét. Kiváltságokkal támogattam városokat.”	f)
„Itáliai ferences szerzetesként a pápa megbízásából törökellenes keresztes hadat szerveztem, hogy Hunyadi Jánost segítsem a Délvidéken.	g)

14. **REJTVÉNY** Írja be soronként a meghatározásnak megfelelő megoldásokat!

14 pont

- a) Egyházi tisztség.
- b) 1075-ben kiadta a Dictatus Papae-t. VII. pápa.
- c) Egyházi gyűlés.
- d) Rómát veszélyeztető népcsoport. Odoaker is ilyen származású.
- e) Hűbérúr idegen kifejezéssel
- f) A pápa székhelye (fogsága) a XIV. században
- g) Az egyháznak fizetett adó.
- h) Kereskedelmi városszövetség.....városok
- i) I. (Szent) István fia.
- j) A középkorban a céhbe nem tartozó iparos.
- k) Orseolo Péterrel szemben Ménfőnél vereséget szenvedett. Aba.....
- l) 1215-ben kiadott szabadságlevél. MagnaLibertatum.
- m) Az Arab - félsziget lakói.

n) **Magyarázza meg** röviden a függőleges sorba írt „megoldást”! _____

15. **Igaz vagy hamis** az állítás? **Jelölje** a táblázatban **X** beírásával!

6 pont

Állítás	Igaz	Hamis
a) Hadrianus megerősítette a limest Galliában és Britanniában véderőművek építésével.		
b) A dominatus idején a tetrarchia volt a jellemző, a birodalmat 12 kerületre osztották és központnak Bizáncot jelölték ki.		
c) A kazároktól vettük át a kettős fejedelemség intézményét. Ezt bizonyítja a kende, gyula tisztség feladatköre is.		
d) I.(Szent) István területi alapokon álló közigazgatási egységeket, vármegyéket hozott létre.		
e) II. András mértéktartó birtokadományozással növelte királyi hatalmát.		
f) III. Béla engedélyezte a ciszterci szerzetesek betelepülését Zircen, Pilisben, Szentgotthárdon.		

16. **Esszé: Mutassa be** ismeretei és a forrás alapján Hunyadi Mátyás hadseregreformját, adóreformját! **Utaljon** röviden a belpolitikában kialakult feszültségre is!

(Rövid esszé: a 18 sort ne haladja meg a szövegalkotás!)

10 pont

1. „Sok okát beszélük, miért kezdtek összeesküvésbe a király legrégibb atyai barátai. Hiszen olyan tekintélyben és hivatalokban volt részük, hogy igazán nem lehetett tőlük ingadozást, árulást várni.” (Bonfini nyomán)

2.

Uralkodása második felében egyszeri adófizetés esetén a rendkívüli adó hasznát ennyire becsülhetjük:

rendkívüli adó	250 ezer
az erdélyi szászok és magyarországi városok adója	47 ezer
sójövedék	80 ezer
pénzverő - és bányakamarák haszna	60 ezer
koronavám	50 ezer
zsídók és román pásztorok adója (ötvened)	6 ezer

Kétszeri adófizetés esetén a bevétel közel 750 ezerre emelkedhet. Egy egykorú összehasonlító adat: az Oszmán Birodalom évi bevétele 1475-ben 1 millió 800 forint volt. (Kubinyi András: Pénzügy-igazgatási reform = Engel Pál- Kristó Gyula - Kubinyi András: Magyarország története 1301-1526. Osiris, 1998. pp. 239-240. alapján)

3.

„[...] a katonaság nálunk három rendre oszlik: Ezek közül az első rendet a nehézlovasok képezik, ezek minden negyed évre 15 aranyat kívánnak minden ló után [...] A második rend a könnyűlovasság, kiket huszároknak nevezünk, ezek negyedévenként 10 forintot akarnak minden ló után. [...] A harmadik rendet a gyalogság képezi, [...] egy személyre 8 aranyat kíván.” (Mátyás beszámolója apósának, Ferdinánd nápolyi királynak, 1481.)

[illegible]